

Tartu 2024. aasta laulupeo kunstiline lähteidee „Õnn ja rõõm“

Oleme sitket sugu,
kuid tihti on jõude me tiivad.
Millest algas me lugu?
Ja kuhu hoovused viivad?
Elu- ja armastusejanu
kõrvetab huuli.
Õhus on arvamused,
kuid lood vaid joodavad juuri.

Kristiina Ehina luulekogust "Janu on kõikidel üks"

Kirjutan „Õnn ja rõõm“ ning mõtlen „Mu isamaa“. Meenub Ester Mägi, kelle laulus laulan segiläbi „Rõõm ja õnn. Ja õnn ja rõõm“. Ja ikkagi, siiani, küsin üha ägedamalt endalt, mis on need õnn ja rõõm, millest juba aastakümneid laulan, kuid millele niisama mõtlema ei juhtu.

Pöördun raamaturiigi poole, kus kõik tõesed ja õigused ning kolme katku vahel olevad meistriteosed räägivad teravast tundmisest, et õnn on just see, millest puudus. Ja ometi sillerdab selle põllu kohal, kus Andreste ja Oru Pearude seljad lookas, lõoke.

Sa, õnn, oled nagu põhjatu rabalaugas, mis metsa taga peidus. Ei ole sind kerge leida, ei ole sind kerge hoida ja ei ole sinust kerge rääkida. Kuid kui juba paistma hakkad, ei enam kallimat tea. Kuid hoolimata sellest, et mu mõttelõng kipub õnne ja rõõmu teemadel puntrasse jooksuma, laulan siiski suurel ja heledal häälel neist kahest, nagu teaks, millest räägin. Jah, tõesti, laulmine ise on õnn ja rõõm, kuid teadmise sellest tundest kipub vahel käest libisema. Küsid dirigendilt, miks ta seda tööd teeb ja näed, et nii mõnigi peab seda põhjust endale meenutama. Küsid lauljalt, miks ta kooris käib ja selgub, et sageli ei olda sellele mõelnudki. Eks siis ikka vast toreda seltskonna ja muusika pärast, ühmab laulusuu vastuseks. Tegelikult igatsevad mõlemad jagatud hetki, ühiseid muusikalisi kogemusi ja hingeharidust, mis ühendab.

Koorilaul ja pillimäng on õnn ja rõõm, sest selle võlu peitub ühises loomises - proovides, laval, laulukaare all. Need hetked, mil koosloomine saab tõelised tiivad, on unustamatud: julgeda ühiselt tunda, mõelda, naerda, nutta. Silmisse vaadates tajuda ja teada. Neis hetkedes peitub õnn.

Tartu laulupidu RÕÕM JA ÕNN on muusikaline suursündmus, mis loob silla vana ja uue vahel, tekitab tasakaalu eestlaslikul ja eurooplaslikul koosolemisel, sütitab rõõmu ühislaulmisest, mis viimaste keeruliste aastate tõttu pisut muserdada saanud, ning tuletab meelde, milline õnn on - et võime ja saame kokku tulla ning kogu südamest laulda iseendale, oma kallitele ja isamaale.

Ajakava laulupeo aasta lõikes

Traditsioonilised liikide laulupäevad (sega-, mees - ja naiskoorid), mis toimuvad läbi aasta, tähistavad märgiliselt juunis 2024 toimuvat pidu erinevates Tartu kontsertpaikades kaasates puhkpilliorkestreid, tantsijaid ja erinevaid muusikuid. Tähtsündmused vääristavad ja reklaamivad saabuvat pidu.

Kevad 2024

Mai-juuni

Mai-juuni festival „Tartu valged ööd“ (luuleõhtud, kunstinäitused, installatsioonid, *performance*’id, kohtumised kirjanikega jne) Peamine allikas, millest kogu sündmus tõukub, on laulupidudel lauldud tekstid – kuidas neid mõista, missugused on võimalused nende tänapäevaseks ja värskeks tõlgendamiseks.

Peonädal

Festival kulmineerub peonädalal. Kõik peonädala sündmuste pealkirjad on võetud Eesti hümni tekstist kuid eesmärgiks on avada selle märgilise teksti tähendus laiemas spektris kui muusikalises sümbolis, vaadeldes seeläbi inimeseks olemist ja kasvamist erinevail eluetappidel.

19. juuni

Jumalateenistus „Su üle Jumal valvaku“ Toomkiriku varemetes

Jumalateenistus Tartu laulupeo kava osana on vahepeal katkenud, kuid 2019. aastal taasleitud ilus ja südamlük traditsioon. Jumalateenistusel teenib Tartu praostkond, teenistus on avatud linnarahvale ja külalistele.

20. juuni

Avakontsert „Rohkest õnnista“ Tartu Maarja kirikus

Annab võimaluse teha kummardus meie esivanemate ja neilt saadud pärandi suunas teadvustades tänulikkuses neilt saadud traditsioone ning elu- ja pärimuseväge.

Koorikontsert-lavastus „Mul kõige armsam“ ERMi välialal

Paneb meid mõtisklema armastuse ning õnne tähenduse üle erinevail eluperioodidel. Siinseteks märksõnadeks võiksid olla: enesemääratlemine, teineteiseleidmine, identiteet ning kuulumine – küsimused mis saadavad meid sünnist surmani.

21. juuni

Kontsert-lavastus „Laia ilma peal“ Vabaduse puiesteel

Paneb meid mõtisklema armastuse ning õnne tähenduse üle erinevail eluperioodidel. Siinseteks märksõnadeks võiksid olla: enesemääratlemine, teineteiseleidmine, identiteet ning kuulumine – küsimused mis saadavad meid sünnist surmani.

Öömuusika Raadi kalmistul „Sull' truuks surmani“

Annab võimaluse teha kummardus meie esivanemate ja neilt saadud pärandi suunas teadvustades tänulikkuses neilt saadud traditsioone ning elu- ja pärimuseväge

22. juuni

Rongkäik

Peakontsert „Õnn ja rõõm“ Tartu laululaval

Peonädala kulminatsioon milles eneseleidmine, koju jõudmine ja rahvusliku identiteedi kandmine indiviidi tasemelt ühisloomiseni, juurtest õiteni. Mõistmiseni, et minu õnn ja rõõm asub just siin ja praegu olles koos nende inimestega ja väärtustades teineteist läbi ühisloome ja teineteiseleidmise.

Repertuaar

Repertuaari valikul on mitmeid olulisi lähtepunkte: omandamise raskusaste ja sellele kuluv aeg, tasakaal uudisloomingu ja nn “raudvara” vahel, balanss a cappella kooriloomingu ja saatena laulude vahel. Laule kavaks kõites tuleb kindlasti arvestada vajadusega elavdada huvi koorilaulu vastu nii, et aidata kerkida laulurõõmul. Samuti on tähtis tähele panna, et laulud oleks esitatavad ka iseseisvalt pidude vahelisel ajal – repertuaar peab olema kõitev ja eakohane ning pakkuma nii sügavaid, ilusaid mõtteid kui ka lihtsat ja oodatud laulurõõmu.

Repertuaari hulgas on koori- ja puhkpillimuusika kullavara läbisegi uudisloomingu või laulupeol esmakordselt kõlava repertuaariga. Repertuaari valiku põhimõtted:

- ↳ Uudisloomingu hulk on tasakaalus kullavaraga. Uudisteoste tellimiseks kuulutatakse välja konkurss 2022. aasta sügisel leidmaks kavva hästi sobivaid koorilaule/orkestriteoseid, mis rikastaks repertuaarivara. Konkursil on rahvusvaheline alamkategoria, mis annab võimaluse konkureerida väliseliloojatel ühendkooride ploki ja puhkpilliorkestrite liiki;
- ↳ Tartu laulupeol on sel korral suur õnn, et pidu ei kattu üldlaulupeoga, vaid jääb noorte- ning üldlaulupeo vahele. Võimalusel kasutame repertuaaris 2023. aasta noorte peo lugusid, et vähendada repertuaari õppimisele kuluvat aega ja raskusastet;
- ↳ Rikastame repertuaari võrokeelse (ja võimalusel setokeelse) lauluga näitamaks Lõuna- Eesti keelelist mitmekesisust. Samuti toimub vaid loetud nädalad enne Tartu laulupidu võrokeelne 6. UMA PIDO (toimub 1. juuni 2024);
- ↳ Lõpuplokis tuleb ettekandele laulupidude klassikaline osa (Ernesaks „Mu isamaa on minu arm“, Sarapik „Ta lendab mesipuu poole“), lisaks soovime säilitada ühe lisana 2019 peol kõlanud Riivo Jõgi „Laul Tartule“;
- ↳ 2019. aasta Tartu laulupeol õigustas end erinevate liikide liitmine, seega otsime sarnaseid võimalusi ka 2024. aasta peol. Näiteks: mudilaskoorid ei mahu teistega koos lavale, seega saab kooride liikumise ajal kasutada lihtsat mängulaulu, mis kõikidele tuttav, kuid ilmestab toredasti põlvkondade vahelist sidusust ja koostegemise lusti (sama 2019. aastal kasutatud võttega Tartu laulupeol);
- ↳ Kuna Tartu on 2024. aastal Euroopa kultuuripealinn, siis ei tohi seda kuidagi ära unustada ka Tartu laulupeo juures. Seega kantakse peakontserdi esimeses ühendkooride ploki ette Läti/liivi rahvalaul „Puhu tuul“, mida lauldakse nii eesti kui läti keeles. Laulu dirigeerib Läti dirigent; allpool toodud ka teine rahvusvahelise helilooja teose näide;
- ↳ Kasutame Tartust ja Lõuna-Eestist pärit soliste.